

תפ"ח 55532/02/21 - מדינת ישראל נגד אמיר רז

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

28 נובמבר 2023

תפ"ח 55532-02-21 מדינת ישראל נ' רז(עציר)

לפני:

כבוד השופטת רות לורך, נשיאה - אב"ד כבוד השופטת דבורה עטר כבוד השופט עמי קובו
המאשימה מדינת ישראל

נגד

אמיר רז

הנאשם

גזר דין

עותק מותר בפרסום

1. הנאשם, שוטר במשטרת ישראל בעת הרלוונטית, הורשע, על פי הודאתו, בביצוע העבירות הבאות: **רצח בנסיבות מחמירות**, לפי סעיפים 301א(א)(1) ו-301א(א)(7) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"); **תקיפת קטין או חסר ישע בידי אחראי**, לפי סעיף 368ב(א) סיפא לחוק; **התעללות בקטין או חסר ישע בידי אחראי**, לפי סעיף 368ג סיפא לחוק.

עובדות כתב האישום

2. בהתאם לעובדות כתב-האישום, הנאשם והמנוחה נישאו בשנת 2011 ובמועד הרלוונטי התגוררו ביישוב נעלה יחד עם ארבעת ילדיהם הקטינים: **א.א.**, בת 8; **ב.ב.**, בן 5; **ג.ג.**, בת 3; **ד.ד.**, בן שנה וחודשיים.
3. במהלך חודש יולי 2020, על רקע התערערות במערכת היחסים של בני הזוג, עזב הנאשם את ביתם המשותף. בחלוף שלושה שבועות לערך, שב הנאשם לבית בהחלטה משותפת של בני הזוג.
4. בתאריך 5.2.2021, יום שישי בשבוע, בשעות הבוקר, החל ויכוח מילולי בין בני הזוג עת שהו בחדרם בעקבות חשדה של המנוחה כי הנאשם בוגד בה. בשעה 9:30 לערך, ירד הנאשם לקומה התחתונה של הבית על מנת להאכיל את התינוק ד.ד. הוויכוח בין בני הזוג המשיך, ובמהלכו שפכה המנוחה על הנאשם כוס קפה פושר.
5. בשלב זה, עלה הנאשם לחדר ההורים להחליף את בגדיו, וכן הוציא מהכספת שבארון את אקדחו

עמוד 1

האישי, ושם אותו בנרתיק ייעודי על מותנו. לאחר מכן, יצא הנאשם מהבית. 40 דקות לאחר מכן שב הנאשם, ואז חודשו חילופי הדברים בין בני הזוג. בעקבות כך, בסמוך לשעה 11:00, יצאה המנוחה מהבית, בעוד הנאשם והקטינים נותרים במקום.

6. בשעה 13:05 יצא הנאשם על מנת לחפש את המנוחה, כשהוא משאיר את הקטינים לבדם בבית. לאחר מכן, שבה המנוחה אל הבית. בשעה 13:47 או בסמוך לכך, חזר הנאשם, יצא בריצה מהרכב, נכנס לבית, והוויכוח בין בני הזוג ניצת מחדש.

7. בשלב זה גמלה בליבו של הנאשם ההחלטה להמית את המנוחה. לצורך כך, נטל הנאשם חבל באורך 8.20 מטרים. הנאשם קרא לקטינים, והושיב את א.א, ב.ב ו-ג.ג על שלושה כסאות ילדים קטנים בסלון. הנאשם ליפף את החבל סביב שלושת הקטינים, וקשר אותם, בעוד התינוק ד.ד יושב בכיסא אוכל ייעודי לתינוקות בצמוד לקטינים. בסמוך לכך, נטל הנאשם סכין מטבח עם להב מחודד באורך 20 ס"מ, והניחה על שולחן פינת האוכל.

8. בד בבד, ירדה המנוחה אף היא אל הקומה התחתונה, והבחינה בקטינים כשהם כבולים לכיסאות. המנוחה, שהייתה נסערת ממראה ילדיה הקשורים, צעקה לעבר הנאשם לפשר מעשיו. הנאשם בתגובה החל להכות את המנוחה לעיני הקטינים, תפס אותה בחולצתה בשתי ידיו, משך אותה לכיוון דלת הכניסה, ובסמוך לדלת הצמיד את ידו לצווארה וחנק אותה בחוזקה. במהלך המאבק, צעקה המנוחה לא.א לקרוא למ.ה, המתגוררת בשכנות אליהם, לעזרה.

9. למשמע קריאות אמה, הצליחה א.א להשתחרר מהקשירה, וניסתה להגיע למדרגות על מנת לקרוא לשכנה ולסייע לאמה. הנאשם הרפה מהמנוחה, משך את א.א בחוזקה בידה, והפילה על המדרגות. כתוצאה מהמעשים נגרמו לא.א המטומות במותן ובכתף.

10. המנוחה, שחששה לחייה, ניסתה לפתוח את דלת הבית במטרה להימלט, אולם הנאשם מנע זאת ממנה. הנאשם לקח את הסכין מהשולחן, התקרב לעבר המנוחה ובאמצעות הסכין דקר את המנוחה שתי דקירות בירך השמאלית. בו בזמן המשיכה המנוחה להיאבק בנאשם וניסתה לקחת את הסכין מידיו, ללא הצלחה. כתוצאה מהמתואר, נחתכה המנוחה בכף ידה.

11. בשלב זה, הוציא הנאשם את האקדח מתוך הנרתיק, כיוון אותו אל פלג גופה התחתון של המנוחה, ולעיני הקטינים, תוך שהמנוחה מתחננת על חייה, ירה בה ירייה אחת שפגעה בחלק האחורי של הירך הימנית. המנוחה נפלה ארצה, כשפניה כלפי מטה. או אז ירה הנאשם ירייה נוספת לעבר ראשה של המנוחה, וגרם למותה.

12. מיד לאחר הירי הקטלני, צעק הנאשם לאוזני הקטינים הבוכים, שנכחו במקום: **"יש! עכשיו אין**

אמא". או אז שחרר הנאשם את הקטינים מקשירת החבל, כשהם מבוהלים ובוכים, והורה להם להיות בשקט פן ישמעו אותם. הנאשם הורה לקטינים לעלות לקומה העליונה, והעלה את ד.ד בעצמו. הקטינים עשו כדבריו, תוך שא.א שואלת את הנאשם האם בכוונתו להרוג גם אותם. הקטינים נשארו בחדר הילדים, והנאשם השכיב את ד.ד לישון.

13. לאחר המתואר לעיל, התקשר הנאשם לאמו ולמפקדו, וביקש מהם להגיע לביתו בהקדם. בשעה 14:25 או בסמוך לכך, הגיעה האם לבית, נכנסה דרך הכניסה העליונה ופגשה בנאשם בחדר הרחצה. הנאשם בישר לאמו כי הרג את המנוחה.

14. בשלב זה, יצאו אמו של הנאשם והקטינים לחצר והמתינו שם, בזמן שהנאשם ביצע מספר פעולות בקור רוח על מנת לאפשר לאמו לעזוב את הבית עם הקטינים. הנאשם הזיז את רכבה של האם לקרבת רכבו, הוציא את כסאות הבטיחות של הקטינים מתוך הרכב, והתקינם ברכבה של האם. בנוסף, ארז הנאשם ציוד הכרחי עבור הקטינים והעבירו לאם.

15. בשעה 15:15 או בסמוך לכך, הגיע המפקד לבית, ובשעה 15:30, כשעה וחצי לאחר הירי הקטלני, אמר הנאשם למפקד כי ירה במנוחה, ואז התקשר המפקד ביוזמתו למוקד 100 ודיווח על האירוע.

השתלשלות ההליך

16. כתב האישום נגד הנאשם הוגש בחודש פברואר 2021. במענה לכתב האישום לא כפר הנאשם בכך שגרם למות המנוחה, אך טען כי לא ביצע את המעשים בכוונה, וכי אין לייחס לו "הליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית". בנוסף כפר הנאשם בעבירת ההתעללות שיוחסה לו. בעקבות זאת, נשמעה פרשת התביעה במלואה, ולאחריה עדותו של הנאשם עצמו. בנוסף, הגישה ההגנה חוות דעת מומחה ביחס למצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירות, זאת מתוך כוונה לבסס טענה לאחריות מופחתת. המאשימה הודיעה על כוונתה לחקור את מומחה ההגנה, אך אז הודיעו הצדדים על נכונותם לפנות להליך גישור. בתום הליך הגישור, הודיעה ההגנה כי הנאשם מבקש לחזור בו מכפירתו ולהודות בכתב האישום כלשונו. בעקבות זאת, הורשע הנאשם בכלל העבירות שיוחסו לו בכתב האישום, והדין נדחה לשמיעת טיעונים לעונש וקבלת תסקירים אודות נפגעי העבירה.

הראיות לעונש

התסקיר אודות הקטינים נפגעי העבירה

17. הושמט.

18. הושמט.

.19 הושמט.

.20 הושמט.

.21 הושמט.

.22 הושמט.

.23 הושמט.

התסקיר אודות הוריה ואחיה של המנוחה, ועדותם במסגרת הטיעונים לעונש

.24 הושמט.

.25 הושמט.

.26 הושמט.

.27 הושמט.

.28 הושמט.

.29 הושמט.

.30 הושמט.

.31 הושמט.

.32 הושמט.

.33 הושמט.

.34 הושמט.

ראיות ההגנה לעונש

36. הוריו של הנאשם בחרו שלא להגיע להעיד במסגרת הטיעונים לעונש מתוך רצון שלא להסב כאב למשפחתה של המנוחה, אך העבירו מכתב מטעמים (2/ע). [הושמט].

טיעוני הצדדים לעונש

37. **ב"כ המאשימה, עו"ד נטלי חגי**, טענה כי הנאשם הודה והורשע ברצח בנסיבות מחמירות כפולות, ובהתאם עותרת המאשימה לגזור עליו עונש מאסר עולם חובה, באשר לא מתקיימים טעמים מיוחדים לחרוג מכך. בנוסף, עותרת המאשימה לגזור על הנאשם עונש מאסר נפרד בגין העבירות שביצע כלפי הקטינים, ולהורות על ריצויו במצטבר לעונש מאסר העולם. כן מבקשת המאשימה להורות על פסיקת פיצוי לקטינים, בסכום המקסימלי הקבוע בחוק. לצד רכיבי הענישה, עותרת המאשימה כי בית-המשפט יכריז על הרצח כרצח חריג בחומרתו, לפי ס' 30ב לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001 (להלן: "**חוק שחרור על תנאי**"), זאת לאחר שהתקבל אישור לעתור לכך מהמשנה לפרקליט המדינה.
38. ב"כ המאשימה ציינה כי עתירתה להכרזה על המקרה כ-"רצח חריג בחומרתו" מהווה הרחבה מסוימת ביחס לפסיקה הקיימת, שכן המקרים בהם הופעל הסעיף עד כה אינם דומים למקרה שבפנינו. ואולם, המחוקק בחר לנסח את הסעיף באופן עמום, והותיר לבית-המשפט לצקת בו תוכן. בהתאם לפסיקה, עניינו של סעיף זה הינו סלידת החברה ממעשה הרצח שבוצע, והציפייה היא לפרשנות המביאה בחשבון את האינטרס הציבורי ואת חשיבות אמון הציבור במערכת החוק והאכיפה. לשיטת המאשימה, בענייננו מתקיימים במעשה הרצח מספר מאפיינים ייחודיים המצדיקים את הפעלת הסעיף: העובדה שמדובר באירוע שכלל הכנה מתמשכת, לרבות קשירת הקטינים מתוך רצון שיצפו ברצח. מדובר בנוכחות מכוונת של הקטינים ולא בנוכחות מקרית ופסיבית, ובשימוש בילדים ככלי; פניית המנוחה לעזרת בתה, והאופן בו הנאשם מסכל זאת באגרסיביות; הירי במנוחה בעוד היא מתחננת על חייה, זאת לעיני הקטינים, ולאחר מכן הירי לעבר הראש כוידוא הריגה; צעקותיו של הנאשם לאחר הירי, כאשר המנוחה מוטלת על הרצפה. הנאשם אינו מתעשת עבור ילדיו הבוכים, אלא חוגג את המעשה אל מול עיניהם; החשש של הקטינים, נוכח מעשיו של הנאשם, כי הוא יפגע גם בהם.

39. אשר לעבירות הנוספות בהן הורשע הנאשם, נטען כי הן אמנם בוצעו כחלק בלתי נפרד מאירוע הרצח, אך מדובר במעשים נפרדים המצדיקים הטלת עונש מאסר נוסף במצטבר למאסר עולם. מדובר בעבירות שביצע הנאשם בארבעת ילדיו הקטינים, בתוך ביתם, תוך התעלמות מוחלטת מהנזק שיגרם להם בשל כך. לטענת המאשימה, בגזירת עונש נפרד עבור העבירות הנוספות יש אמירה לפיה הנזק שנגרם לארבעת הקטינים, אשר נוכחותם באירוע לא הייתה מקרית כי אם מכוונת, אינו נבלע בתוך מעשה הרצח. **המאשימה עותרת לקביעת מתחם ענישה הנע בין 4 ל-5 שנות מאסר בגין העבירות הנוספות.**

40. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, ציינה המאשימה כי הנאשם הודה אך בסיומו של ההליך, לאחר שמיעת הראיות, כאשר נראה היה שלא קיימת לו ברירה משפטית אחרת. אין הדבר דומה לנאשם אשר מודה באשמה ולוקח אחריות מלאה בפתח ההליך. לפיכך, עותרת המאשימה **למקם את עונשו בחלקו התחתון של מתחם הענישה, אך לא בתחתיתו.**

41. **ב"כ הנאשם, עוה"ד משה אלון ודיאנה שומסקי,** טענו כי הנאשם הודה בעובדות כתב האישום ככתבן וכלשונן, ולקח אחריות מלאה על מעשיו, דבר חריג בשים לב לעבירה שיוחסה לו. ללקיחת האחריות יש משמעות הן עבור הקטינים והן עבור משפחת המנוחה, ואין ממש בטענת המאשימה כי הדבר נעשה אך משיקולים משפטיים בלבד.

42. לשיטת ההגנה, גם אם יקבע מתחם ענישה נפרד לעניין העבירות הנוספות בהן הורשע הנאשם, הרי שיש להורות על **חפיפת העונש בגין עבירות אלה במלואו לעונש מאסר עולם,** זאת בשים לב כי מדובר בעונש חובה, וכן מתוך נכונות לפסוע פסע קטן לטובת הנאשם אשר לקח אחריות על מעשיו.

43. אשר לבקשת המאשימה להכריז על הרצח כרצח חריג בחומרתו, סבורה ההגנה כי **אין להחיל את הוראת סעיף 30 בענייננו.** נטען כי החוק נועד למקרים חריגים במיוחד, וכי בניגוד לנטען על ידי המאשימה, הפעלת הסעיף מהווה בפועל ענישה לכל דבר ועניין שכן מדובר על תקופה משמעותית ביותר של לפחות 10 שנות מאסר שיתווספו לאחר קציבת עונשו של הנאשם. ההגנה הפנתה בטיעוניה למקרי רצח מזעזעים ואכזריים ביותר בהם לא הופעל הסעיף, וציינה כי במקרים המעטים בהם הוא הופעל דובר על רוצחים שביצעו מעשים פסיים קשים ביותר מתוך אכזריות סדיסטית וחריגה. בכלל המקרים הללו, הנאשמים לא לקחו אחריות על מעשיהם, בשונה מענייננו.

44. **הנאשם** בדבריו לעונש מסר כי הוא מצטער מאוד על מעשיו, וכי אין יום בו אינו חושב על האירוע וכואב על כך. הוא ביקש סליחה מהאנשים הרבים שנפגעו כתוצאה ממעשיו, ובפרט מילדיו.

דין והכרעה

45. הנאשם נותן את הדין בגין רצח אשתו ואם ארבעת ילדיו. המנוחה הייתה כבת 32 שנים בלבד בעת שנגדעו חייה באירוע פתאומי ואכזרי מאוד. הנאשם לא חס על חיי בת זוגו, וחרף ניסיונותיה להיאבק בו במהלך האירוע, להזעיק עזרה באמצעות בתה, להימלט מהמקום ולהתחנן על חייה, ירה בה לבסוף באמצעות אקדחו האישי לעיני ילדיהם, ירייה אחת לעבר הירך, ולאחר שנפלה ארצה, ירייה נוספת ישירות לראשה, שהביאה למותה. אין מילים לתאר את גודל האסון שהסב הנאשם לילדיו, ואת הכאב והסבל שגרם למשפחת המנוחה. מהתסקירים והעדויות למדנו על אישיותה החזקה של המנוחה והחשיבות שהייתה לה בחייהם של קרוביה, שממאנים להינחם.

46. הנאשם הורשע ברצח בנסיבות מחמירות, כשבענייננו מתקיימות נסיבות מחמירות כפולות. הנסיבה המחמירה הראשונה, מדובר במעשה שנעשה לאחר תכנון והליך ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית.

ואכן, עיון בעובדות כתב האישום מלמד כי אין מדובר בהחלטה רגעית. למעשה הרצח קדמו מעשי הכנה של ממש, בהם ניגש הנאשם למחסן ונטל חבל, כינס את ילדיו בסלון, וקשר אותם לכיסאות. לאחר מכן, הצטייד בסכין והניחה בקרבת מקום. לאחר שהמנוחה ירדה אל הסלון, החל להכות אותה לעיני הקטינים ואף לחנוק אותה. לאחר שניסתה להימלט, לקח את הסכין שהכין מראש, התקרב לעברה ודקר אותה שתי דקירות. כשהבין שהמנוחה מוסיפה לנסות להיאבק בו, הוציא את האקדח, וירה בה. ממעשיו של הנאשם ניתן ללמוד כי היה חדור מטרה, ומרגע שגמלה בליבו ההחלטה להמית את המנוחה, לא חדל ולא התעשת לרגע, ומעשיו האלימים הלכו והסלימו עד כדי ירייה ישירות לראשה של המנוחה כשהיא שכובה על הרצפה ופניה כלפי מטה.

הנסיבה המחמירה השנייה הינה עשיית המעשה באכזריות מיוחדת, או תוך התעללות גופנית או נפשית בקורבן. המנוחה, ברגעיה האחרונים, ראתה את ארבעת ילדיה הקטנים קשורים בחבל מבלי לדעת מה יעלה בגורלם. בשל הבנתה כי חייה בסכנה, נאלצה המנוחה לזעוק לבתה, שהייתה כבת 8 בלבד, במטרה שתפעל להזעיק עזרה. ולבסוף, התחננה על חייה, כשילדיה צופים בה, בעוד אביהם עושה שימוש באקדח ויורה לעברה. קריאותיו של הנאשם לאוזני ילדיו הבוכים: **"יש! עכשיו אין אמא"**, מלמדת יותר מכל על האכזריות הבלתי נתפסת בה פעל הנאשם.

העונש ההולם בגין עבירות התקיפה וההתעללות בקטינים

47. פרט לעבירת הרצח בנסיבות מחמירות, שלצדה עונש מאסר עולם חובה, הורשע הנאשם בעבירות של **תקיפת קטין בידי אחראי**, שלצדה עונש מקסימלי של 7 שנות מאסר, **והתעללות בקטין בידי אחראי**, שלצדה עונש מקסימלי של 9 שנות מאסר.

ברי כי בענייננו, כלל העבירות שביצע הנאשם בוצעו במסגרת "אירוע אחד", כהגדרת מושג זה בסעיף 40 לחוק ובהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה. עם זאת, מדובר במספר "מעשים" שביצע הנאשם. הפגיעה באינטרסים חברתיים והנזק הנוסף שנגרם לקטינים בגין העבירות שבוצעו כלפיהם, מצדיקים הטלת עונש נפרד בגין מעשים אלה.

48. בהחלטתו לבצע את רצח אמם אל מול עיניהם של ילדיו הקטינים, פגע הנאשם פגיעה חמורה בערכים חברתיים בסיסיים ביותר של שלמות גופם ונפשם של ילדים, כבודם, זכותם של ילדים להיות מוגנים על ידי הוריהם, וזכותם לסביבה בטוחה שתאפשר את התפתחותם התקינה.

49. אשר לנסיבות ביצוע העבירות הנוספות, מדובר בעבירות שבוצעו כלפי ארבעה קטינים צעירים מאוד, בתוך ביתם, על-ידי אביהם, במסגרת אירוע אחד מתמשך ואכזרי העולה כדי התעללות נפשית חמורה. לאחר שגמלה בלבו של הנאשם ההחלטה להמית את אמם, בחר הנאשם לקשור את ילדיו לכיסאות באמצעות חבל, ולבצע לנגד עיניהם את זממו. אין מדובר בנוכחות אקראית במקום, אלא במעשה מתוכנן של הנאשם, אשר החליט לעשות שימוש בילדיו כ"כלי" על מנת להכאיב למנוחה, תוך אדישות לשלומם וניצול פערי הכוחות העצומים בינו לבינם. הקטינים נאלצו לצפות בנאשם כשהוא מכה וחונק את אמם. א.א, שהייתה אז כבת 8 בלבד, שמעה את קריאות אמה, וניסתה להשתחרר מהקשירה ולהזעיק את עזרת שכנתם. למראה בתו מנסה לסייע לאמה, הנאשם לא התעשת אלא פעל באגרסיביות, משך את א.א

בחוזקה והפילה על המדרגות, דבר שגרם לה לחבלה במותן ובכתף. בהמשך, כשהמנוחה מתחננת על חייה, לעיני הקטינים, ירה בה הנאשם וגרם למותה. כתב האיטום מפרט כיצד לאחר הרצח, היו הילדים מבוהלים ובוכים, וא.א.א שאלה את הנאשם האם בכוונתו להרוג גם אותם.

50. התסקיר שהוגש לעיונונו מפרט בהרחבה את הנזקים שנגרמו לכל אחד מהקטינים, תוך התייחסות לגילו, לשלב ההתפתחותי בו מצוי ולאישיותו. לא נחזור על הדברים, אך נזכיר את מסקנתן של עורכות התסקיר כי אובדנם הפתאומי של שני הוריהם הותיר בקטינים חותם וצלקות שלא ניתנים למחיקה. הנזקים מתבטאים כבר עתה במגוון תחומים, ואך סביר כי ההתמודדות עם השלכותיו הקשות של האירוע תימשך לאורך מעגל החיים של הקטינים.

51. אשר למדיניות הענישה בעבירה של התעללות בקטין, המאשימה הפנתה למקרה יחיד בו הורשע נאשם בעבירת התעללות בקטין בנסיבות דומות לעניינונו [תפ"ח (מחוזי באר שבע) 5589-10-20 **מדינת ישראל נ' משה** (27.1.2022), והערעור על פסק-הדין - ע"פ 1779/22 **משה נ' מדינת ישראל** (18.6.2023)]. באותו מקרה הורשע הנאשם בעבירת התעללות כלפי בנו, שהיה כבן שנתיים, נוכח הימצאותו בסמוך לאמו בשעה שהנאשם, בן זוגה, ביצע בה מעשי אלימות קשים ואכזריים בעודה מתחננת על חייה, ותוך שדמה ניתז על הקטין. אלא שבעניין משה בת זוגו של הנאשם נותרה בחיים, ונקבע מתחם ענישה כולל לעבירות ההתעללות יחד עם עבירת ניסיון הרצח. לפיכך, לא ניתן ללמוד מהעונש שנגזר במקרה זה על רמת הענישה הנוהגת. עם זאת, העקרונות שהותוו בפסק-הדין ביחס לעבירה של התעללות בקטין והצורך בענישה מחמירה בנסיבות אלה, רלוונטיים גם לעניינונו.

52. נוכח מכלול השיקולים שפורטו לעיל, אנו סבורים כי מתחם העונש ההולם את המעשים נע בין 5 ל-8 שנות מאסר בפועל. נבהיר כי אנו מודעים לכך שהמאשימה עתרה למתחם שנע בין 4 ל-5 שנות מאסר, אך לטעמנו מתחם זה אינו הולם את נסיבות ביצוע העבירות, נסיבות חריגות בחומרתן, אשר מצדיקות קביעת מתחם חמור יותר, הן ברף התחתון שלו והן ברף העליון.

53. בשים לב לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובהן הודאתו של הנאשם, גם אם בשלב מתקדם של ההליך, והעדרו של עבר פלילי, יגזר עונשו בחלקו התחתון של המתחם, אך לא בתחתיתו. עונש זה יוטל במצטבר לעונש מאסר העולם, זאת נוכח העובדה שמדובר בערכים מוגנים נפרדים, בנפגעי עבירה נפרדים, ובחומרה יתרה של המעשים.

סעיף 30 לחוק שחרור על תנאי ממאסר

54. אשר לעתירת המאשימה לקבוע כי הנאשם ביצע את מעשה הרצח בנסיבות חריגות בחומרתן, וזאת לצורך החלת סעיף 30 לחוק שחרור על תנאי, נאמר כי לאחר בחינת טענות הצדדים בעניין, אנו סבורים כי בנסיבותיו של מקרה זה, אין מקום לעשות שימוש בהוראת החוק.

55. נסביר כי משמעותה האופרטיבית של קביעת בית המשפט, כי מעשה רצח בוצע בנסיבות חריגות

בחומרתן, היא כי וועדת שחרורים מיוחדת לא תמליץ לנשיא המדינה להקל בעונשו של האסיר בטרם חלפו לפחות 15 שנים מהיום שבו החל לשאת את מאסרו, ותקופת הקציבה לא תפחת מ-40 שנות מאסר, להבדיל מ-30 שנים במקרה בו לא הוחל סעיף 30ב.

56. הוראת סעיף 30ב אינה מפרטת ומגדירה מהן אותן הנסיבות שבהתקיימן יש מקום להגדיר את מעשה הרצח כחריג בחומרתו. בדברי ההסבר להצעת החוק צוין כי: "**ההצעה אינה מתייחסת לכל רצח שהוא (ואף לא לכל רצח שמוצע לקבעו כרצח בנסיבות מחמירות בהצעת חוק העונשין...) אלא למעשי רצח חריגים, אכזריים או מרובי קורבנות**" (ה"ח 566 כג' תמוז התשע"ד 21.7.2014).

עיון בפרוטוקול ישיבת וועדת החוקה חוק ומשפט מיום 29.9.2014, אשר דנה בהצעת החוק הנ"ל, מעלה כי הוועדה הותירה במכוון עמימות ביחס להגדרת המקרים בהם תחול הוראת החוק, וזאת על מנת להשאיר את שיקול הדעת ליישום ההוראה בידיו של בית-המשפט.

57. מאז כניסתו לתוקף הוחל סעיף 30ב במספר מקרים חמורים במיוחד, בין היתר במקרים של רצח ילדים על ידי הוריהם (ראו למשל: תפ"ח (מחוזי מרכז) 9248-07-14 **מדינת ישראל נ' לוי** (5.6.2016); ע"פ 756/16 **אמטיראת נ' מדינת ישראל** (17.4.2018)); במקרי רצח אכזריים אשר כללו גם תקיפות מיניות ברוטאליות (ע"פ 4039/19 **נחמני נ' מדינת ישראל** (17.3.2021); ע"פ 1900/18 **ילמה נ' מדינת ישראל** (6.10.2019)); ובמעשי טרור שבוצעו במקום הומה אדם, כאשר הרוצח התכוון לבצע טבח אכזרי ורב נפגעים (תפ"ח (מחוזי תל אביב) 6256-07-16 **מדינת ישראל נ' מחאמרה** (29.11.2017); ע"פ 7899/16 **אבו חאשיה נ' מדינת ישראל** (16.10.2018)).

58. בפסיקת בית-המשפט העליון נקבע לא אחת כי הוראת סעיף 30ב נועדה למקרים חריגים, ויישומה צריך להיעשות במשורה. ומנגד, לא נדרשת הצטברות של מספר רכיבים בעלי חומרה יתרה לצורך הפעלת הסעיף, כל מקרה ידון בהתאם לנסיבותיו, ואין לקבוע מסגרת נוקשה של קטגוריות עליהן יחול הסעיף (ראו למשל: ע"פ 7899/16 **אבו חאשיה** המוזכר לעיל; ע"פ 1900/18 **ילמה** המוזכר לעיל; ע"פ 4039/19 **נחמני** המוזכר לעיל).

59. בהנחיות פרקליט המדינה מס' 9.18 - רצח חריג בחומרתו, שפורסמה ביום 5.2.2017, נדונה השאלה אימתי יעתור פרקליט לפני בית המשפט לקבוע כי הרצח בוצע בנסיבות חריגות בחומרתן. צוין כי כאשר מתקיימות נסיבות שבהן מעבר לפגיעה בערך העליון של קדושת החיים, כרוך מעשה העבירה גם בפגיעה בערכים חברתיים מובהקים נוספים, ראוי שאלה יקבלו ביטוי במסגרת התנאים לקיצור העונש על ידי וועדת השחרורים. בקשה לקבוע שהרצח חריג בחומרתו תוגש בזהירות ובמשורה, תוך בחינת מכלול הנסיבות. תנאי הסף להגשת הבקשה הוא שהרצח הוא "רצח בנסיבות מחמירות", לפי סעיף 301א לחוק העונשין. אף שתנאי זה הוא תנאי הכרחי, אין לראות בו תנאי מספיק, ורק במקרים חריגים מתוך מקרי הרצח הללו יהיה מוצדק להגיש את הבקשה. סעיף 9 להנחיית פרקליט המדינה מונה רשימה, אשר בהתקיים אחת, או יותר, מן הנסיבות המנויות בסעיף, תשקול התביעה לעתור כאמור. בין המקרים המפורטים ברשימה, שאיננה ממצה, מוזכר המקרה של רצח שבוצע באכזריות חריגה במיוחד, כשהדוגמא המוזכרת היא של מקרה בו הרוצח התעלל בקורבן או בגופתו סמוך לרציחתו, או כשהדרך הספציפית בה בוצעה ההמתה הייתה אכזרית במיוחד.

60. בע"פ 8363/19 **גרנות נ' מדינת ישראל** (8.6.2021) דן בית המשפט העליון בהגדרה של עבירת הרצח, שבוצעה בנסיבות חריגות בחומרתן. בית המשפט חידד, שכל מעשה רצח הוא חמור ביותר, שכן הוא

פוגע באופן קשה בערך קדושת החיים ומערער את יסודותיה של כל חברה מתוקנת ומכאן הקושי לערוך אבחנה בין סוגי הרצח. בית המשפט אף עמד על הפער שבין האכזריות "המיוחדת" המנויה כנסיבה מחמירה בסעיף 301א(א)(7) לחוק העונשין, לבין הוראת סעיף 30 לחוק שחרור על תנאי. בית המשפט חידד, כי סעיף 301א(א)(7) ממוקד יותר במידת אכזריותו של מעשה הרצח, ואילו סעיף 30 מתמקד בהיות מעשה הרצח חריג. בנוסף, תכלית שני דברי החקיקה שונה. חוק שחרור על תנאי שם דגש מיוחד על מבצע העבירה. הוא עוסק בתנאים המאפשרים לקצר את עונשו, הקריטריונים הנלקחים בחשבון בשקילת קיצור עונשו, תנאי שחרורו והאופן בו הוא יכול להשיג על החלטת הוועדה. אולם במקרים המתאימים, חוק שחרור על תנאי מעניק את הבכורה דווקא לשיקולים הנוגעים לאינטרס הציבורי ולתפישות הציבור כלפי מערכת החוק והאכיפה. לעומת זאת, סעיף 301א(א)(7) לחוק העונשין שם את הזרקור על קורבן העבירה, ועל בית המשפט לבחון את מעשה הרצח על פי החוויה שהקורבן עבר.

61. נציין כי בעניין גרנות דובר במערער שרצח את בת זוגו ואם ילדיו, עמה חי קרוב ליובל שנים. מעשה ההמתה שביצע המערער כלל הכאה באמצעות פטיש 19 פעמים בפניה, מצחה, גולגולתה, עיניה, אפה ושפתיה של המנוחה; שימוש בחומצה קטלנית ורעילה שהביאה להיווצרותן של כוויות - בפנים ובקרביים של המנוחה; וחנק באמצעות מגבת - אף לאחר מותה. חרף האכזריות הברורה והחריגה של המעשים, לא עתרה המאשימה להפעלת סעיף 30 בעניין זה.

בטיעוניה הפנתה ההגנה למקרים חמורים נוספים, בעלי קווי דמיון לענייננו, בהם לא עתרה המאשימה להפעלת סעיף 30ב. כך, בע"פ 5285/20 טחומר נ' מדינת ישראל (20.8.2023), דובר במערער שפרץ לביתה של המנוחה בעת לילה, לקח סכין, נכנס איתו לחדר השינה שלה ורצח אותה במיטתה בעודה ישנה, בדקירות סכין רבות, וכל זאת כאשר בנה הקטין ישן לצדה וכל ילדיה מצויים בבית. כאשר בנה ניסה לעזור לה, הוא הדף אותה והפיל אותו, ובהמשך תקף בן נוסף, וברח מהמקום. בע"פ 3168/19 פלוני נ' מדינת ישראל (26.1.2022) דובר במערער ששיסף את גרונה של אשתו אל מול פניה של בתה בת ה-17 שניסתה להיחלץ לעזרתה. במהלך האירוע גרר המערער את המנוחה תוך שהיא מתנגדת למעשים, ואז דקר את גרונה דקירות מרובות עד שהתמוטטה ומתה. הודגש בפסק-הדין כי לאורך האירוע המנוחה ידעה כי בתה הקטינה צופה בה בעודה נאבקת על חייה. גם במקרה זה, לא עתרה המאשימה להפעלת סעיף 30 ולקביעה כי מדובר ברצח חריג בחומרתו.

62. מכל האמור לעיל ניתן להבין כי המקרה הנדון בענייננו שנסייבותיו קשות, שונה מהמקרים בהם הופעל סעיף 30 עד כה בפסיקה, והוא אף אינו נכנס בגדר הדוגמאות המפורטות בהנחיית פרקליט המדינה. ב"כ המאשימה ציינה זאת בהגינותה במסגרת טיעוניה, והגדירה את הפעלת הסעיף במקרה דנן כ"קפיצת מדרגה". ואכן, התלבטנו, נוכח נסיבותיו הקשות והחמורות של האירוע בו עסקינו, האם אין זהו המקרה המתאים להרחיב במידת מה את השימוש שנעשה עד כה בסעיף 30. משנה החומרה של הרצח בענייננו, בשונה מאירועים דומים של רצח בנות זוג, היא הנכחת הילדים וביצוע הרצח לעיניהם. ואולם, לנוכח ייחוס עבירת ההתעללות בנוסף לעבירת הרצח, החומרה היתרה מוצאת את ביטויה בעונש מאסר משמעותי המצטבר למאסר העולם, זאת אף מעבר לעתירת המאשימה. האינטרס הציבורי והסלידה מביצוע הרצח בנסיבות דנן יבואו לידי ביטוי בענישה מחמירה זו, תוך שקילת מכלול השיקולים הרלוונטיים ובהתאם להוראות חוק העונשין.

63. נבהיר כי אין בקביעה זו כדי להפחית מעוצמת הפגיעה האכזרית והבלתי נתפסת שגרם הנאשם לארבעת ילדיו, בשר מברשו, למשפחת המנוחה, ולהוריו. אנו מקווים כי בני המשפחה, ובפרט הוריה של המנוחה, ימצאו את הכוחות להתמודד ולטפל בארבעה ילדים יקרים ופגועים, כל אחד בהתאם לגילו ולאישיותו. נוסף

כי התרשמנו באופן בלתי אמצעי מתעצמות הנפש של אמה של המנוחה, ומאופן התמודדותה עם הקושי שבגידול נכדיה.

סוף דבר

64. אנו גוזרים על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר עולם שתחילתו מיום מעצרו בתיק זה - 5.2.2021.

ב. 6 שנות מאסר בפועל, שירוצו במצטבר לעונש מאסר העולם.

ג. פיצוי בסכום המרבי הקבוע בחוק, 258,000 ₪, שיועבר לארבעת הקטינים נפגעי העבירה, בחלקים שווים.

כספי הפיצויים יועברו לקופת בית המשפט תוך 90 ימים מהיום.

הכספים יועברו לאפוטרופוסים החוקיים אשר יפתחו חשבון בנק על שם כל אחד מהקטינים, ובו יופקד הפיצוי. הקטינים יוכלו לעשות שימוש בסכום הפיצוי בהגיעם לגיל בגירות. לצד זאת, אנו מתירים שימוש בסכומי הפיצויים בשלב מוקדם יותר, לצורך מימון טיפול נפשי לקטינים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים מהיום.

ניתן והודע היום ט"ו כסלו תשפ"ד, 28/11/2023, במעמד הצדדים.

עמי קובו, שופט

דבורה עטר, שופטת

רות לורך, שופטת - נשיאה